

1986, 25. září – Sdělení VONS č. 564 „Trestní stíhání Vlastimila Marka“ o trestním stíhání člena Jazzové sekce Vlastimila Marka obviněného z trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině.

Jak již bylo několikrát oznámeno (viz rovněž naše sdělení č. 555 a 559)¹, byl dne 5. 8. 1986 zadržen člen Jazzové sekce Vlastimil Marek. Byl obviněn z trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině podle § 112 trestního zákona a prokurátor na něj uvalil vazbu.² Dne 5. 8. byla v jeho bytě také provedena domovní prohlídka, kterou nařídil vyšetřovatel npor. dr. M. Kozák a k níž dala předchozí souhlas prokurátorka Městské prokuratury v Praze Fuchsová³. Prohlídka trvala od devíti do jednadvaceti hodin, provádělo ji asi osm příslušníků SNB a bylo při ní zabaveno cca 250 položek, zejména písemnosti V. Marka, výstřižky z novin, korespondence, fotografie, kazety, magnetofon, psací stroj a syntetizér, který měl V. Marek vypůjčený.⁴

Vlastimil Marek, nar. 23. 8. 1946, je úředník. Bydlí s manželkou Helenou Markovou ve Slovenské ulici 17 v Praze 2 na Vinohradech. Markovi mají dvě dcerky ve věku šesti a deseti let, starší je těžce zdravotně postižena.

Vlastimil Marek se věnuje hudbě a východní filozofii, přičemž nejde o zájem povrchní: v roce 1979 byl v Japonsku, kam byl pozván za odměnu za umístění v soutěži ze znalostí japonštiny. Je také zenový mistr. Asijské tradice propaguje i v hudbě, v níž patří k výrazným postavám pražské alternativní rockové scény. V minulých letech se při této činnosti setkával s mnoha administrativními překážkami a potížemi, byl vyslýchán StB a pořad indické hudby Přežije sitár rok 2000?, s nímž vystupovalo duo Vlastimil Marek – Emil Pospíšil, byl letos na jaře zakázán.⁵

V. Marek je propagátorem hnutí New Age. Připravoval cestu do USA, kde chtěl pořádat přednáškové turné o české neoficiální rockové hudbě.⁶ A právě jeho inzerát k tomuto turné, zveřejněný americkým časopisem New Age Journal, se stal formálním

důvodem jeho obvinění: v textu inzerátu jsou údajně nepravdivé výroky, poškozující zájem republiky v cizině.

Vlastním důvodem jeho zadržení právě 5. 8. 1986 však může být i to, že onoho dne měla probíhat a částečně i proběhla Markem připravovaná akce Gong pro mír.⁷ Chystaný masový gongový koncert v kulturním domě v Praze-Chodově Na Opatově zakázala Státní bezpečnost, konkrétně kpt. Beneš.⁸ Přesto se však údajně na mnoha místech v Československu i v zahraničí tato mírová akce konala. Nevládá reakce mocenských orgánů není ničím novým, státní moc je alergická na všechny projevy spontánních a autentických mírových iniciativ, obzvláště tvrdě pak postihuje ty, kdož se snaží problémy míru spojit s uměním.

Vlastimil Marek je dlouhodobý aktivista Jazzové sekce a do roku 1984 působil i v Sekci mladé hudby. Publikoval v periodikách obou sekcí články, recenze i překlady. V červenci 1986 vyšel v nové edici Jazzové sekce Dveře (č. 1) Markův článek o hnutí New Age. V. Marek vydával již od roku 1968 i své vlastní časopisy pro přátele, a to nákladem pěti kusů, tzv. Markoviny. Rozsáhlá byla jeho činnost přednášková.

Uvěznění Vlastimila Marka předznamenalo rozsáhlou akci státního aparátu proti Jazzové sekci. Trestní stíhání tohoto mnohostranně zaměřeného kulturního aktivisty je součástí stupňujících se represí, postihujících nezávislou kulturu jako celek.⁹

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 11, s. 10.

POZNÁMKY

- ¹ Dokumenty č. 558 a 562. Jedná se o sdělení VONS k zásahu proti členům výboru Jazzové sekce vrcholícím jejich pozdějším odsouzením. K tomuto případu viz dále sdělení VONS č. 467, 508, 599, 607, 619, 624, 630, 639, 659 a 665, dokumenty č. 470, 511, 602, 610, 622, 627, 633, 642, 662 a 668.
- ² Vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje npor. JUDr. Martin Kozák zahájil svým usnesením z 5. 8. 1986 trestní stíhání pro trestný čin poškozování zájmů republiky v cizině

podle § 112 tr. zák. dosud nezjištěného československého státního příslušníka, který „*uveřejnil v prosincovém čísle časopisu Tokyo Journal z roku 1984 článek s názvem ‚Dopis z Prahy‘ a tím rozšířil v cizině nepravdivou zprávu o kulturní politice v ČSSR a o neobjektivnosti čl. tisku*“. (Usnesením městského prokurátora v Praze z 12. 8. 1986 byla v usnesení JUDr. Kozáka změněna formulace „*dosud nezjištěný čl. státního příslušník*“ na „*dosud neztotožněný čl. státního příslušník*“, neboť pod článkem byl V. Marek uveden jako autor příjmením s adresou.) O dva dny později 7. 8. 1986 již byl z trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině obviněn npor. JUDr. Kozákem přímo V. Marek, který měl „*nejméně od roku 1984 až do svého zadržení soustavně odesílat z ČSSR do ciziny dopisy obsahující nepravdivé zprávy o poměrech v republice, zejména hrubě útočící proti čl. kulturní politice, v úmyslu rozšiřovat je v cizině*“. To mělo být prokázáno výtiskem časopisu Tokyo Journal a materiály zajištěnými u V. Marka při domovní prohlídce, která se uskutečnila 5. 8. 1986.

Marek podal do protokolu o výslechu ze 7. 8. 1986 stížnost proti usnesení npor. JUDr. Kozáka o zahájení jeho trestního stíhání i o provedení domovní prohlídky z téhož dne. Stížnost byla zamítnuta usnesením Městského prokurátora v Praze (v zastoupení JUDr. Jitkou Fuchsovou) z 8. 8. 1986. Výše uvedené dokumenty jsou uloženy in: ABS, vyšetřovací spis k případu Vlastimila Marka, sign. V 40277 MV.

³ Celým jménem Jitka Fuchsová.

⁴ Podle protokolu byla prohlídka zahájena v 11.30 hod. a ukončena v 19.45 hod. Viz protokol o provedení domovní prohlídky u V. Marka uložený in: ABS, vyšetřovací spis k případu Vlastimila Marka, sign. V 40277 MV. Synetizér byl usnesením vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje npor. JUDr. Martin Kozáka z 1. 9. 1986 vydán jeho majiteli Emilu Pospíšilovi. Usnesením npor. JUDr. Martin Kozáka z 15. 9. 1986 byla řada věcí nesouvisejících s trestním stíháním vrácena přímo V. Markovi. Obě usnesení viz in: tamtéž.

⁵ Svě zatčení popisuje Vlastimil Marek v knize *Český zen a umění naslouchat* takto: „*StB mi už od mé cesty do Japonska (1979) kontrolovala poštu. Musel jsem je dost zaměstnat, protože jsem psával a dostával 5 až 10 dopisů téměř denně. V den konání koncertu (5. srpna 1986) ráno v devět zazvonil zvoněk a já byl požádán dvěma mladíky v kožených bundách, abych šel s nimi, že si něco potřebují ověřit, že mne pak hned zavezou zpátky. Po celodenním výslechu na Bartolomějské jsem přespal v ‚cépézetce‘ (cela předběžného zadržení) a druhý den odpoledne prokurátorka Fuchsová podepsala příkaz k převzetí do vazby. Domů jsem se vrátil za dva měsíce. S obhájcem jsem se mohl setkat po šesti týdnech. Tehdy mi taky dali první poštu.*“ Svůj pobyt ve vazební věznici vyličil Marek v kapitole „Ruzyně“, která je působivou sondu do subjektivního vnímání vězeňské reality a přibližuje mimo jiné např. obranné duchovní mechanismy, jež pomáhaly autorovi překonat tamější prostředí. „*Když*

jsem zjistil, že mladí na cele po večerce dlouho do noci kecají, začal jsem je učit ,snít‘: zapamatovat si sny a programově s nimi pracovat. Vysvětloval jsem, že ve spánku (a ve snu) je člověk svobodný. Necháпали, a tak jsem zavedl ,večerní univerzitu‘: dělal jsem přednášky o Japonsku, buddhismu, meditaci, józe, hnutí ,new age‘, pravohemisférovém myšlení. Zavedli jsme ,terapii smíchu‘: vyprávěli jsme si vtipy. Bachaři necháпали, ale nemohli nic dělat. Na stěnách cely visel sáhodlouhý seznam toho, co bylo zakázáno. Nikoho ale nenapadlo, že by se vězňové mohli celé večery smát, a tak smích zakázán nebyl.“ K výslechům a kauze dále uvedl: „Výslechy byly stále delší, major Peřt se mnou probíral překlady mých dopisů a článků, a já ho odnaučoval kouřit, rozčilovat se a pravidelně jsem ho informoval o svých pokrocích, co se týče fyzické kondice a ohebnosti. Za dva měsíce na mě stále neměli nic než ten původní ,překlad‘ dopisu otištěného v *Kyoto Journalu*.“ MAREK, Vlastimil: *Český zen a umění naslouchat*, Praha 1994, s. 47–50. Dostupné též na online na webu autora: http://www.baraka.cz/Marek/knihy/pdf/Cesky_zen.pdf [28. 2. 2014].

- ⁶ K přednáškovému cyklu Vlastimila Marka, jenž se uskutečnil v roce 1985 v knihovně Jazzové sekce, viz především KOUŘIL, Vlastimil: *Jazzová sekce v čase i nečase*, Praha 1999, s. 291.
- ⁷ Viz článek „Jak gong pobouřil policii“ in: *Informace o Chartě 77*, r. 10, 1987, č. 7, s. 27–28; též KOUŘIL: *Jazzová sekce v čase i nečase*, s. 208.
- ⁸ Vlastimil Marek potvrdil domněnku, že důvodem k jeho zadržení byla snaha mocenských orgánů neumožnit mu účast na uvedeném gongovém koncertu, kterého se měli účastnit lidé po celém světě. K náležitostem povolovacího řízení veřejných vystoupení se vyjádřil v tom smyslu, že se jednalo o soukromou akci, již by byl ochoten účastnit se i osamocen, a vyzdvihl podstatu mírového gongu, která by byla naplněna i jím samotným. Po jeho zadržení, které bylo účelově prodlužováno, a souběžně domovní prohlídce se k zabavené korespondenci vyjádřil v tom smyslu, že se dále již jednalo pouze o snahu StB nalézt proti němu důkazní materiál, jenž mu byl během jeho pobytu ve vazbě postupně předkládán, nicméně kromě uvedeného dopisu zaslaného Tokyu Journalu se jednalo o pokus neúspěšný. Rozhovor Jana Bárty s Vlastimilem Markem, 20. 12. 2011.
- ⁹ K případu Vlastimila Marka viz dále sdělení VONS č. 571, 654, 658, 675 a 682, dokumenty č. 574, 657, 661, 678 a 685.